

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrto leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 30 h od enostopne petit - vrste za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 27. decembra 1909.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina : Nekaj za hranilnice in posojilnice. Dansko mlekarstvo. Vestnik Zadružne Zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Književnost. Pregled poslovanja hranilnic in posojilnic. Bilance.

Nekaj za hranilnice in posojilnice.

Na Češkem se je pri rajfajznovki v Rokitniku dogodilo večje poneverjenje, kateremu žalostna posledica je bila tragična smrt blagajnikova.

Ob tej priliki je glasilo Osrednje jednote čeških gospodarskih zadrug v Pragi pod naslovom „Kje je krivda?“ objavilo članek, ki ga priporočamo v uvaževanje tudi našim rajfajzenskim posojilnicam. Ne bi škodilo, ako bi vsi oni, ki imajo opraviti pri posojilnicah bodisi kot odborniki bodisi kot člani nadzorstva, to razpravo prečitali in dobro premislili, kam privede lahko nered.

Češki člankar piše:

„Tragična smrt blagajnika hranilnice in posojilnice v Rokitniku in njegovo poneverjenje 32.000 kron sta povzročila v naši zadružni organizaciji veliko in značilno gibanje. Nekaj podobnega in v takih razmerah se je dosedaj smatralo v naših zadrugah za nemogoče. Saj vendar podlaga in nadzorstvene uredbe, na katerih slone naše Kampeličke*), izločujejo možnost kakršnih-

koli goljufij. Pri ustanavljanju novih zadrug povdarjamo ravno nemožnost izgub kot eno največjih prednostij, trdeč, da je pri malem obsegu zadružnega delokroga, kjer drug drugega dobro pozna in more njegovo početje lahko nadzorovati, nemogoče nepošteno ravnati. O neomejeni zavezi, katere se nanovo pristopajoči člani najbolj boje, trdimo, da je najvarnejše poročstvo za previdno in izgube izločujoče uradovanje. Predpostavljamo tudi, da je v načelstvo izvoljenih pet, v nadzorstvo pa šest — torej enajst, navadno najuglednejših in najpremožnejših občanov, ki v prvi vrsti za zadružne obveznosti jamčijo neomejeno, da bodo pri upravi in nadzorstvu zadruga ravnali tako varno in previdno kakor z lastnim premoženjem. Za pravilnost in varnost blagajnikovega poslovanja jamčijo poleg njegovih osebnih lastnostij predpisi o nadzorstvu blagajne, obseženi v pravilih in v poslovnem redu.

V teh predpisih je določeno, da se sme uradovati, to je denarje sprejemati in izplačevati, samo ob uradnih dnevih, ko mora biti vedno navzoč predsednik zadruga in najmanj en član načelstva. Da bi se doseglo tako zadružno uradovanje,

*) Po Kampeliku, ki je med Čehi prvi pripravljal tla za zadružništvo, zovejo na Češkem hranilnice in posojilnice Kampeličke, kakor jih Nemei zovejo rajfajznovke po njih širitelju in organizatorju Rajfajznu.

predpisano je v poslovnem redu, da morajo biti ključi do blagajne vedno razdeljeni med predsednikom in blagajnikom zadruga tako, da bi drug brez drugega ne mogel do denarja. Ta načela in ti predpisi da so nam varno poročstvo, da se bo uprava naših hranilnic in posojilnic vodila pravično in pošteno.

Ali tu naenkrat tak slučaj! Kako je to mogoče? Kje je krivda? Ali se niso načela očeta Rajfajzna in tekom celih desetletij v tujini preizkušeni predpisi o blagajniški kontroli obnesli?

Nikakor! Ta načela in predpisi so in bodo vedno trdna in varna podlaga za zdrav razvoj naših Kampeliček — toda ta načela in te predpise je treba brezpogojno izvrševati. Edino vsled neizpolnjevanja predpisov pravil je mogoče nepoštenim ljudem izvrševati goljufije. Neizpolnjevanje predpisov zapelje na napačno pot celo poštene ljudi in so tedaj tudi činovniki sokrivi usode padlega nesrečnika. Priložnost dela tatove, pravi pregovor; če bi činovniki takemu nesrečniku ne bili nudili prilike, ostal bi pošten in zadruga bi bila obvarovana velikih izgub.

Zakaj se pa ti predpisi ne izpolnjujejo strogo? Zato, ker je med činovniki mnogih hranilnic in posojilnic veliko neumestne zaupljivosti, zakrivljene in nezakrivljene nevednosti in kaznive zanikrnosti. Za upravljanje teh 1500 zadrug na Češkem je treba približno 18.000 — pravimo osemnajst tisoč zavednih, požrtvovalnih, vestnih in poštenih mož in tu smo ravno pri bolestni, vsled hitrega razvoja povzročeni strani naših Kampeliček, pri pomankanju zavednih, gorečih, prevzete dolžnosti izvršujočih činovnikov. Čeprav se pri Osrednji jednoti, ki pomaga in deluje pri ustanavljanju novih zadrug, polaga glavna važnost na to, če so v kraju zavedni delavci, ki bi prevzeli funkcije v novi zadrugi, vendar se izvolijo dostikrat za člane načelstva in nadzorstva nesposobni ljudje. Vzroki so različni. Eden mora biti izvoljen

zato, ker je najpremožnejši v vasi, drugi, ker ima besedo pri krajevni politiki, tretji, da bi se ne jezil, četrti, ker ima nekake šole in tako slično je sestavljena kandidatna lista brez obzira na to, če morejo ali hočejo izvoljeni izvrševati svoje funkcije. Koliko je treba siliti, predno si nekateri v načelstvo ali v nadzorstvo predlagani sosed da reči, da bi vsprejel funkcije. Če bi pa ne bil predlagan ali izvoljen, tedaj bi kričal in društvu škodoval; zato si ga iz previdnosti zavarujejo že naprej vkljub temu, da vedo že naprej, da ne bo prihajal k sejam. To je veselje, ko so vse funkcije oddane in društvo ustanovljeno.

Če so zadrugo ustanovili ljudje previdni in zavedni, ki cenijo popolnoma važnost take rajfaznovke in izvršujejo prevzete funkcije kakor sveto dolžnost, pomenja ustanovitev take zadruga trden korak naprej v celi naši organizaciji. Njen ustanovnik, učitelj, duhovnik ali kmet, sprejemši najbolj težavno mesto blagajnika, ne samo da to redno oskrbuje, ampak navaja tudi ostale činovnike k njihovi dolžnosti, natančno poučuje nadzorstvo, kako ima izvajati kontrolo nad njim samim, tak si steka neprecenljivih zaslug in si stavi nevenljiv spomenik. Edino s pomočjo takih ljudi se morejo rajfaznovke pravilno razvijati. Od priprostega kmeta ne moremo zahtevati, da bi znal računstvo in vso manipulacijo denarnega zavoda. V to se mora še le uživeti, to pa gre hitro, ako ima izvoljeni činovnik za stvar zanimanje, dobro voljo in bistro glavo. Ako pa se je zadruga osnovala zato, ker jo imajo tudi v sosedni vasi, ali zato, ker je to kakemu pregorečemu činovniku v občini ali v okraju prišlo na um, ali — kar se najbolj pogosto dogaja — ker je v kraju sicer delaven, vesten in pošten, toda ne dalekoviden razumnik, ki pošteno vodi vse funkcije krajevnih zadrug, tedaj se more že ob ustanovitvi izreči bojazen zaradi uprave in vodstva. Pošteni in pravični ustanovnik dela sam.

Činovniki, ki so jim bile funkcije vsiljene ali so si jih vsled svojega stališča v občini sami izsilili, se ne brigajo za društvo in zadostuje samo zunanji obliki. Dovoljujejo posojila in podpisujejo zapisnike, vse ostalo oskrbuje ustanovitelj — gospod blagajnik.

Vsi predpisi o blagajniški kontroli in uradovanju v obče se ne izvršujejo in imovina članov, hranilne vloge in sploh cela uprava zadruga zavisi edino od poštenosti blagajnikove.

Toda blagajnik je samo človek! Človek, ki je kakor vsak drug smrtnik, izpostavljen v življenju najrazličnejšim izkušnjam. Nesreče v rodbini, bolezen, ponesrečen lastni trud in mnoge druge okoliščine so privedle že mnoge poštenjake na slaba pota. Znano je, da so pogostokrat največje poneverbe v bankah in velikih denarnih zavodih imele svoj izvor v slučajni denarni zadregi. Prvo nepravilnost si dovoli tak uradnik s trdnim namenom, napako popraviti, izposojuje si s trdnim sklepom, da trenutno odpomoč kar najhitreje vrne in v resnici to tudi nekolikokrat stori. Od nikogar nadzorovan ponavlja take nedovoljene manipulacije tako dolgo, da mu nekoč nezgoda onemogoči povrniti izposojeni znesek. Da bi prikril eno nepravilnost, dovoli si drugo nepravilnost, kateri sledi tretja in to raste kakor lava, ki ga uniči. Ko bi bila kontrola redna in natančna, ne moglo bi se kaj takega nikoli zgoditi. Ob strogem izvrševanju kontrolnih predpisov bi ne imel tak človek priložnosti, jemati si samovoljno odpomoč, ki ga končno uniči. Zato je zelo važno, nujno paziti na nedostatek zavednih in na prevzete dolžnosti pozornih članov načelstva in nadzorstva v naših hranilnicah in posojilnicah. Mnogi činovniki prevzemajo funkcije, ne da bi se zavedali njih važnosti in odgovornosti. Oni verujejo, da je blagajnik reden in pošten človek in mu popolnoma zaupajo. Okoliščine, ki morejo zavesti tudi tega najpoštenjšega, ne uvažujejo, dokler grozna gotovost ne odpre

očij. Zastonj je bilo poučevanje revizorjevo, da ne zadostuje zaupanje, da se hranilnica in posojilnica točno vodi, da se je treba držati uradnih ur, da se mora skupno uradovati, da morajo biti ključki do blagajne razdeljeni i. t. d. Zastonj je pri vsaki reviziji predbacival revizor nadzorstvu, da se ne shaja pravočasno in ne kontrolira uprave in blagajne, in žalostni nasledki so tu. To organično napako je zakrivil — kakor smo že rekli — hitri razvoj zadrug, ki so se širile od vasice do vasice tako urno, da ni bilo ni časa preiskovati, če so dani vsi neobhodno potrebni predpogoji za reden in zdrav razvoj zadrug. Pomanjkanje vnetih činovnikov v naših zadrugah je samo posledica pomanjkljivega razvoja. Ko bi bil duševni obzor našega kmetskega stanu širši, umeval bi popolnoma ne samo važnost samopomočne organizacije, ki nudi takoj svojim članom očitne koristi, ampak bi pravično presojajoč te koristi tudi spoznal dolžnosti, katere ima napram svoji krajevni samopomočni organizaciji in prevzete funkcije bi se redno in natančno izvrševale. Dokler pa se bodo funkcije članom vsiljevale, dokler jih ti ne bodo sprejemali prostovoljno in pripravljeni k združnemu delu, dotlej ne bomo imeli nobenega poročstva za varno, izgube zaprejuče uradovanje. Dokler bo vse delo in vse vodstvo zadrug prepuščeno posameznikom s kontrolo uprave, dokler se bo zanašalo samo na zakonitega revizorja, ki samo vsaki dve leti izvrši revizijo, toliko časa ne bodo v naših zadrugah izključeni žalostni slučajki kakor je rokitniški. Revizija, ki se izvrši samo vsako drugo leto, ne more prečiti takih slučajev, ker se mora revidujoči uradnik, ki ne pozna krajevnih razmer, pri reviziji omejiti na pisane podatke, računске knjige, zapisnike, zadolžnice i. t. d., a to more nepošten blagajnik ravno voditi v najlepšem in najskrbnejšem redu. K podrobnim in povsem zanesljivim revizijam bi bilo treba poklicati si vsakega dolžnika in vsa-

kega vlagatelja in si s predloženjem članske in vložne knjižice dati potrditi, da je v knjigah izkazani znesek vložil. To pa je edino možno pri generalni reviziji, ki pa se iz tehničnih razlogov ne more izvesti pri vsaki zadrugi.

Tako in varnejšo revizijo izvršuje načelstvo in nadzorstvo samo z natančnim izpolnjevanjem predpisov, pravil in poslovnega reda. Ob natančnem združnem poslovanju je izključeno, da bi se blagajnik zadolževal na ime kake tuje osebe, da bi si pridržal kako vrnjeno posojilo ali v uradnih urah vloženo hranilno vlogo in če bi tako storil, mora se mu takoj priti na sled. Edino v moči činovnikov je torej, da z natančnim izpolnjevanjem svojih dolžnostij preprečujejo nepoštenost, ker imajo vendar največji interes, da se poslovanje vrši natančno, kajti oni jamčijo v prvi vrsti in neomejeno.

Zakaj pa ne delajo tako? Kakor smo že v pričetku rekli, nekje iz zaupljivosti, nekje iz neznanja in ponekod vsled nebrižnosti. Te v denarnih zavodih popolnoma nedopustne napake se pri zakonitih revizijah strogo grajajo in se morajo po tem žalostnem slučaju tem korenitejše in brezobzirnejše odpraviti. Treba je preveliko zaupljivost odstranjevati s poukom o tem, da je kontrola v denarnih zadevah neizogibna tudi pri najbolj poštenem blagajniku. Vsakemu poštemu blagajniku mora biti kontrola ljuba, ker zmanjša njegovo odgovornost. Natančno izpolnjevanje kontrolnih predpisov ni znak nezaupanja in če člani načelstva in nadzorstva izvršujejo svojo dolžnost, si tega reden blagajnik ne tolmači nikdar kot izraz nezaupanja.

Proti neznanju in nevednosti je treba nastopati odločno in siliti činovnike, da čitajo pravila, opravični red in strokovne spise. Ob dobri volji je lahko uživati se v združno poslovanje. Takim činovnikom je treba pripovedovati, da je stvar njihove osebne časti

da prevzeto delo redno izvršujejo. Zanikrne pa je treba priganjati s tem, da se povdarja in kaže neomejena zaveza in njene mogoče posledice. Prijeti se je tudi treba groženj z redovnimi kaznimi in jih nalagati. Če ne izdado ta sredstva in se ne doseže izboljšanje v kaki taki zadrugi, ne bo preostajalo nič drugega kakor nastopiti za razpust društva zaradi pomankanja zmožnih činovnikov. In to po pravici; kajti v takem denarnem zavodu, pri katerega upravi se ne jemljejo v poštev kontrolni predpisi, ne preti samo nevarnost premoženju članov, ki imajo upliv na vodstvo društva, ampak tudi premoženju vlagateljev, ki niso popolnoma nič udeleženi pri upravi društva.“

Tudi pri naših hranilnicah in posojilnicah se mnogo greši, kar zadeva nadzorstvo poslovanja. Kam privede tak nered, to kaže popisani slučaj, ki naj bi služil v svarilo vsem tistim, ki imajo dolžnost paziti, da se gospodari in posluje v zadrugi povsem varno in redno.

Dansko mlekarstvo.

XX. Plačevanje mleka.

V danskih mlekarnah plačujejo mleko po tolščobi oziraje se obenem na ceno masla v tedanjem času. Član, ki pripada zadrugi, mora biti vedno obveščen o stanju mlekarne, zato tudi podvržen menjevanju cen. Kaj sličnega ne najdemo v naših mlekarskih zadrugah.

Za določevanje tolščobe se rabi skoraj izključno Bjergov laktoskop, pri katerem aparatu določujemo ne že odstotke kemično čiste tolščobe, ampak le odstotke smetane, katere moremo izločiti iz mleka. Po tolščobi so bili pričeli plačevati že leta 1886, ko je bil docent Fjord iznašel svoj aparat za izločbo smetane s centrifugalno močjo v svrhu

kontrole in ga priredil za rabo v mlekarlah. Fjordov kontrolni aparat obstoji iz 18 centimetrov dolgih steklenih cevi, ki merijo 11 milimetrov v prerezu. Cevi se napolnijo z mlekom; aparat se stavi v stojalo — stativ — stare danske Burmeister & Wain centrifuge za posnemanje mleka in centrifugira 40 minut z 1500 vrtinci na minuto. V stativ okoli aparata se nalije 75° C gorke vode in stativ pokrije, da se voda ne shladi: ta gorkotna stopnja je najbolj ugodna za pravilno in enakomerno izločbo smetane. V aparat se stavi naenkrat 192 poskušenj.

Ko so Danske centrifuge pričele bolj in bolj izpodrivati alfa-separatorji, je Fjordov kontrolni aparat preminul in ga nadomestil Bjergov laktoskop, ki se stavi v stativ alfa separatorjev. Laktoskopa steklene cevčice so dolge 10 centimetrov in merijo v prerezu 5 do 7 milimetrov; v aparat se jih stavi na enkrat 100 do 300. Drugo poleg druge se dene 100 cevčic; čez te pride pločevina, na katero se jih položi spet 100, potem še ena rena, na katero pride tretjih 100. Mleko in boben aparata morata imeti med centrifugiranjem 40 do 45° C topline. Centrifugira se navadno 40 minut z 5000 vrtinci na minuto. Pri Fjordovem kontrolnem aparatu smo brali odstotke smetane s prostim očesom; pri laktoskopu rabimo povečalno steklo, ker se drugače oko preveč vtrudi na teh drobnih ceveh in finih zarezah, ki značijo odstotke.

Nekatere naših mlekar n so tudi že pričele plačevati mleko po tolščobi. Pravica zahteva to, ker maslarne porabijo le tolščobo mleka, posneto mleko pa dajejo nazaj članom ali obdelajo v sir. Iz 100 kg različnega mleka pa dobimo 3 do 9 kg sirovega masla. Vendar nas ta pravica ali boljše natančnost Gerberjevega aparata precej stane: danske mlekarne gledajo na izdatke, ki se v teku let potrošijo za kemikalije pri Gerberjevem aparatu, dočim

pri laktoskopu ni nikakih stroškov. Vzlic temu jaz ne odsvetujem, da se rabi še nadalje kislini tolščomer v naših mlekarlah: prvič, ker smo ga uvedli že povsod in smo ga navajeni, drugič ker moremo tudi pri njem stroške poskušenj znatno znižati z umnim ravnanjem. V tem oziru imajo zelo dobro vpeljana nemške mlekarne, ki s pomočjo kaliumbikromata shranijo poskušnje ves mesec in pošljejo potem ali v kako kemično preskuševališče ali preiščejo mleko same pod nadzorstvom enega ali dveh odbornikov zadruga. Pri hranitvi mleka s kaliumbikromatom — rumen prah, ki ga moremo naročati v zavojčkih od 0.50 gramov v drogeriji Kanc v Ljubljani, kot v vseh drugih večjih drogerijah in v lekarnah — vzamemo $\frac{1}{10}$ do $\frac{2}{10}$ odstotka mleka iz vrča, ko prinese član mleko, in vlijemo v $\frac{1}{4}$ litersko steklenico, v katero smo prej stresli $\frac{1}{2}$ desetinke (0.50) grama kaliumbikromata. Poskušnja se vzame dvakrat na teden, vsebina steklenice se vsakokrat dobro zmeša in postavi na hladen teman prostor. Steklenice so preskrbljene s tekočimi številkami, pod katerimi zaznamujemo v ločenem zapisniku imena članov. Če potem sami nočemo ali nimamo časa, da bi koncem meseca preskusili tako dobljene preskušnje mleka z Gerberjevem tolščomerom, prevzame to delo kemično preskuševališče v Ljubljani; rezultati preskuševališč so merodajni tudi pred sodnijo, če bi se prišlo do nesporazumljenja s kakim članom zadruga.

XXI. Statistični podatki.

Marsikaterega bode zanimalo zvedeti, kako lepe svote dobiva Danska za svoje maslo; zato podam nekaj statistike o uvozu in izvozu mlekarskih izdelkov in o nekaterih drugih podrobnostih.

Uvoz in izvoz masla na Danskem v milijonih funtov:

leta	uvoz	izvoz	več izvozilo
	milijonov funtov		
1865—69	1.06	9.85	8.79
1870—74	3.66	20.71	17.05
1875—79	4.94	26.32	21.38
1880—84	6.91	29.14	22.23
1885—89	10.79	50.66	39.86
1890—94	25.27	97.48	72.21
1895—99	33.32	132.00	98.68
1902	47.80	173.18	125.38
1903	0.12	197.86	197.74
1904	—	195.75	—

Največji odjemalec je Anglija. V zadnjih letih si odpira pot bolj in bolj tudi v Nemčijo, kjer so cene višje kot na Angležkem, v letu 1904 je znašal izvoz v Nemčijo odposlanega sirovega masla 13 1/2 milijonov kilogramov, še enkrat toliko kot leta 1903. V druge evropske države se izvažajo manj, vsled visoke carine in dragega transporta, vendar nekaj odjemalcev ima povsod. Tako je šlo n. pr. v letu 1901:

na Angležko	78,898.461	kg	dansk. s. mas.
v Nemčijo	3,306.829	"	" " "
na Švedsko	312.031	"	" " "
„ Norvežko	76.966 1/2	"	" " "
„ Holandsko	2.500	"	" " "
v Belgijo	15.014	"	" " "
na Francosko	336 1/2	"	" " "
v Ameriko	7.236	"	" " "
v Turčijo	46.795	"	" " "
v druge države	99.737	"	" " "

Za izvoz v južne kraje se rabijo okrogle neprodušne zaprte škatulje iz pocinjene pločevine, ki se med prevažanjem hranijo v skladišču ladije. Leta 1904 se ga je izvozilo na ta način 1.9 milijonov kilogramov, katere bi prav lahko nadomestile naše dežele.

Uvoz na Angležko se vrši skoraj iz vseh držav sveta, ki se pečajo z mlekarstvom. V zadnjih letih zelo napreduje uvoz z angleških posestev v Avstraliji. To je

vzrok, da so cene znatno padle tako za fine kot za slabše vrste.

Uvoz masla na Angležko v crotts (angležki stot, ki tehta 50.53 kg):

leta	1904	1903	1902	1901	1900
iz Danske	1,708.619	1,771.654	1,703.032	1,597.168	1,486.342
„ Švedske	206.791	212.232	191.591	180.212	196.031
„ Rusije	404.717	484.328	490.091	378.452	209.738
„ Nemčije	4.080	12.507	26.375	26.983	36.042
„ Holandske	252.262	343.761	393.261	298.912	282.805
„ Francoske	371.061	454.088	414.240	311.601	322.048
„ N. S. Wales	159.622	21.371	17.621	59.650	83.061
„ Viktorija	255.716	98.177	62.519	186.141	264.603
„ New-Zeeland	294.982	249.879	157.993	167.343	162.871
„ Kanada	268.607	185.437	285.765	215.588	138.313
„ Združenih držav (Amerika)	68.754	42.405	54.458	150.126	56.064
„ drugih držav	186.319	185.069	187.967	130.696	139.606
Skupaj	4,241.005	4,060.694	3,974.933	3,702.890	3,378.516

Cene za dansko sirovo maslo so na debelo 109.4 ore do 77 ore za 1/2 kg (1 ore velja 1.32 vinarja naše vrednosti). Najvišje sežejo v oktobru, novembru, decembru in januarju; zatem pričnejo cene padati, da pridejo meseca junija najnižje, na kar se pelagoma zopet dvigujejo. Mlekarne ki pošiljajo surovo maslo na Angležko naravnost ali potom združenih central dosežejo 8 do 15 ore več za 1/2 kg kot so cene objavljene od veletržcev, torej najvišje 125 ore ali naše veljave 165 vinarjev za 1/2 kg masla, oziroma za 1 kg K 3.30.

Iz statistike mlekarne naj omenim še stroške na 1 liter mleka v danskih mle-

karnah. Za osobje in oskrbo mlekarne — poslopja, stroje itd. — znašajo 0.4 do 0.5 vinarja. Člani, ki prinesejo ali pripeljejo mleko sami v mlekarne, dobijo pot plačano z višjo ceno mleka, pri naših mlekarneh je ravno narobe.

Vse danske mlekarne imajo mehanično gonilno moč. Izmed 1183 mlekarne obstoječih leta 1899 je imelo 1146 parne stroje s skupno močjo 6114 konjskih sil; 17 mlekarne je imelo stroje na plin, 10 stroje na petrolej in 14 jih je uporabljalo vodno moč.

XXII. Organizacija združnih mlekarne.

Leta 1904 so našli na Danskem 1065 združnih mlekarne z 152.400 člani, ki do našajo na leto nad 2216 milijonov *kg* mleka. Poleg združnih bilo je še 189 društvenih in 60 grajščinskih mlekarne.

Mlekarne so združene v zveze, razne zveze v skupno dansko mlekarsko zvezo, ki šteje 14 deželnih in okrajnih zvez z 671 mlekarne. Skupna zveza ima v službi posebnega izvedenca (konzulent) za strojevodstvo, ki je na razpolago mlekarne, za njegovo pomoč plača članica zveze le 6 kron na dan, nečlanice pa 12 kron na dan in hrano. Zveza je izdala enolično knjigovodstvo za vse mlekarne in nadzoruje po svojih pravilih prirejanje mlekarskih razstav v posamnih deželnih in okrajnih zvezah.

Mlekarne polotoka Jutland tvorijo poleg tega še lastno zvezo z 419 mlekarne. Namen te zveze je skrbeti za izobrazbo mlekarskega osobja in povzdigo snage pri mleku. Od države ji je dodeljen konzulent o molži, živinozdravnik Hegelund. Zveza priredi na leto 6—10 šestdnevni tečajev za molžo, katere vodi živinozdravnik Hegelund na mlekarski in kmetijski šoli v Ladelundu ter mnogobrojna tozadevna predavanja.

Opozarjam še posebej na društvo „Skupni nakup za danske mlekarne“ in tovarno mle-

karskih strojev, pri katerem je udeleženi 550 mlekarne. Društvo se je ustanovilo leta 1901 z namenom preskrbovati mlekarne posamezne potrebščine — stroje orodje itd. — najboljše in najceneje.

Društveni kapital je znašal z letu 1904 55.000 kron danske veljave; letni promet svoto 660.000 kron. Delalo se je prvotno v lastni tovarni v Kodanju. Ko je ta postala premajhna, se je v izvanrednem občnem zboru dne 6. marca 1905 sklenilo in kupilo za 208.000 kron tovarno delniške družbe Hansen & Schröder v Koldingu. Društvo je tako postalo lastnik dveh tovarne za mlekarske stroje.

Nazadnje par besedi o „združnem odseku“. Tako se imenuje odbor, ki se voli od zastopnikov vseh različnih združnih podjetij in ima namen zastopati združne interese nasproti inozemstvu in nasproti državi. „Združni odsek“ izdaja „združni list“.

XXIII. Organizacija in društvo mlekarjev.

Z organizacijo mlekarne se druži organizacija mlekarjev. Mlekarji tvorijo „Društvo danskih mlekarjev“ ustanovljeno že l. 1887. Namen društva je delovati za splošno povzdigo mlekarstva, posebno pa za izobraževanje mlekarskega osobja in njega organizacijo. Uprava ali vodstvo društva obstoji iz glavnega načelstva, katero je sestavljeno iz 7 članov, ki se volijo za dve leti pri letnem zborovanju zastopnikov. Za upravnništvo društvenega lista „Mlekarski tednik“ (Mejeritidende) določi glavno načelstvo urednika, ki je ob enem tudi društveni tajnik in blagajnik.

Član društva more postati vsakdo, ki ima svoj zaslužek v mlekarski stroki. Letni prispevek znaša 4 krone; k temu pride še prispevek 2—4 krone okrajnemu društvu. Mlekarski tednik dobivajo člani brezplačno. Število članov v letu 1905 je bilo 1578.

Društvo sodeluje pri določitvi časa in kraja za deželno razstavo sirovega masla v zvezi z odnosnimi društvi kmetovalcev in mlekarскими zvezami. Izdaja tudi popolno knjigovodstvo za mlekarne in sirarne, stavbene načrte za parne mlekarne in mnogo drugih raznoterosti. V letu 1905 je nastavila lastnega konzulenta in učitelja za izdelavo sira iz pasterizovanega mleka. Društvena glavnica znaša 20.000 kron, letni dohodki 7000 kron.

Društvena podpora blagajna za slučaj potrebe ali bolezni se je ustanovila l. 1896, a l. 1893 je društvo osnovalo posebno zavarovalnico za slučaj nezgod.

Društveno vodstvo skrbi tudi za izobrazbo mlekarских učencev. Nemški mlekarji imajo vpeljano 2letno učno dobo, med tem časom mora učenec delati zastoj in dobiva le hrano in stanovanje, ter ostati ves čas v eni mlekarni. Danski mlekarji pa imajo določeno 3letno učno dobo. Učenca sprejme društveni načelnik dotičnega okraja. Med učno dobo ostane v vsaki od društvenega načelstva določeni mlekarni le eno leto in dobi v prvem letu 50 kron nagrade — vrhu hrane in stanovanja, — v drugem letu 125 kron in v tretjem 200 kron. Menjevanje je potrebno, v prvem letu je učenec lahko nastavljen v vsaki mlekarni, ker mora opravljati navadna dela; v drugem letu se uči le v takih mlekarnah, ki izdelujejo sir vsaj 10 mesecev v letu, kjer se peča zlasti z izdelovanjem sira; tretje leto pa prebije v večji maslarni, kjer mu je mogoče se dobro izuriti v izdelovanju sirovega masla in se seznaniti tudi s knjigovodstvom. Po končani učni dobi obiščejo učenci še tečaj na mlekarški šoli. Nato se posvetijo praksi kot voditelji manjih ali pomočniki večjih mlekarn.

Učenci, ki še niso spolnili 17 let, se le izjemno sprejmejo v mlekarne, ker je treba pri vseh mlekarских opravilih krepke

telesne moči in razumnosti, česar pa manjka mlajšim.

XXIV. Plačevanje osebja v mlekarnah.

Plačevanje osebja v združnih mlekarnah in v združnih podjetjih sploh se tudi v marsičem razločuje od plačevanja v drugih kapitalističnih podjetjih. Voditelji mlekarne so mnogokrat nekaki najemniki; tedaj imajo v rokah vse, kupčijo, popravila, osebje itd. To vidimo zelo pogosto na Nemškem; na Danskem so taki slučaji redki. Navadno so voditelji le oskrbniki, ki vodijo delo in kupčijo proti vloženi kavciji; najemajo osebje, katero plačujejo ali sami ali skupno z načelstvom zadruge. Poglavitno, za kar se trudi dansko združništvo nasproti svojim vslužbencem, je, da postanejo nekaki njeni člani drugega razreda, da dobijo boljše dohodke, kadar ima zadruga obilo dobička, in manjše, kadar gre tudi zadrugi bolj trdo.

Voditelji danskih mlekarn imajo letno plačo in jih sprejema oziroma voli občni zbor. Ako svota plače ni določena, dobivajo gotove odstotke od vsega izdelka ali denarja, ki ga zadruga prejme v poslovnem letu. Odstotki dosežejo 3 — 4% pri maslu in 8 — 10% pri siru, kar tvori voditelja kosmati dohodek. Plačevati pa mora en del vseh stroškov mlekarna, popolnoma one za snago, mažo in razsvetlavo v mlekarni ter stekleno orodje, nekoliko odstotkov tudi za manje potrebščine, kakor sol, barvo, pergament, sirišče, premog, led i. t. d. Vendar je voditelj mlekarn na Danskem za ameriškanskim najboljše plačan: v mlekarni z 2 1/2 do 3 milijone kilogramov mleka na leto mu znese čisti dohodek na leto 4000 do 5000 kron, vrhu stanovanja in deputata. — Sirar in maslar dobita stalno plačo in pa nagrado za vsaki red, katerega sta dobili na okrajni deželni razstavi masla in sira višje kot 12 enot.

XXV. Sirarstvo.

Končno še nekaj o sirarstvu. Danska nima pod svojim imenom kake sloveče vrste

sira, ker se je dosedaj brigala najbolj za maslarstvo. Vendar vladajo tudi v tej panogi posebne danske teorije, ki se v praksi dobro izkažejo, vzlic temu, da so popolnoma nasprotne onim v Švici, kjer so bili najboljši sirarski mojstri doma. Švicar pravi: čimbolj je pust sir, namreč čim manj je mastno mleko, tem dalj časa se mora obdelovati strd, predno pride v stiskalnico. Danski sirarji delajo narobe: čim manj je mastno mleko, manj časa ostane v kotlu, prej gre sir v stiskalnico. Sir iz posnetega mleka je obdelan v 1 — 1 $\frac{1}{2}$ uri; kolikor bolj je bilo mleko kiselkasto, toliko bolj se hiti.

Za sir namenjenemu mleku se prilije 6 — 10 % kislega pinjenca in zasiri pri 30 — 31 ° C. Sirenje se ne vrši v okroglih kotih, ampak rabijo lesene, 1 $\frac{1}{2}$ meter široke, 2 — 3 metre dolge in 50 do 75 cm globoke kopanje. Zato se vse nadaljne obdelovanje strdi vrši na ves drug način kot smo navajeni pri nas.

Te kopanje kot tudi metoda izdelovanja sira so prišle od onstran oceana, iz Amerike. Ko je mleko strjeno, razrežemo strd z ameriškansko rezalnico v kose velike 1 do 2 cm v kubiku. Nato mešamo s sirarsko mešalnico nekoliko časa zelo počasi, odvzamemo siratko, mešamo z drobilnikom, zopet odvzamemo siratko in dosegregemo mleko, kolikor zahteva njega toščobnost. Kadar je drobljenec dosti trd — to je pri siru iz posnetega mleka čez 50 do 60 minut po razrežanju strdi, za sir iz polmastnega in celega mleka pa čez 70 do 80 minut — odcedimo siratko in drobljenec obdelamo v kopanji z rokami ali drobilnikom. Dalje pridenemo na 100 litrov mleka $\frac{1}{4}$ kg soli in jo dobro zmešamo z drobljencem. Zdaj se ta napolni v okrogla ali štiriogla tvorila, da tehta vsak hleb 8 do 12 kg; napolnjena tvorila se postavijo v stiskalnico, kjer se po preteku ene ure zaobrnejo s prtom vred; pet ur kasneje se zaobrne drugič, odvzame prt in pusti brez nadaljne oskrbe v stiskalnici

do drugega dne. Na ta način delan pusti sir ni nič slabši, kot oni ki je bil zasirjen pri 27 ° C in delan 4 ure, kot je v navadi po švicarskem načinu.

Splošno velja v sirarstvu sledeče pravilo: iz razmerno visoke topline in kratkega obdelovanja, ter iz nizke topline in dolgotrajnega obdelovanja dobimo enak izdelek; iz skoraj enakega obdelovanja dobimo prav lahko različen produkt. Sirarstvo je umetnost, o kateri velja, da šele dolga praksa naredi mojstra.

Na Danskem in v mnogih krajih na Holandskem prehajajo v zadnjih letih vedno bolj na pasterizovanje mleka za sir: mleku se s siriščem vred vsadijo čisti nasadi glivic onih vrst sirov, za katere je mleko namenjeno. Iz pasterizovanega mleka se dobi 7 do 8 odstotkov več sira: izdelava, zorenje in kakovost postane neodvisna od kakovosti mleka. Vendar smo danes še pri poskušnjah. Velikega pomena bi bila ta nova metoda osobito za francoske mehke sirčke.

Zorenje sira povzročijo glivice, ali bolje snov, katero te izločijo med delovanjem. Najbolj važno je v sirarstvu, da se vsadijo mleku one glivice, ki morejo pospešiti pravilno zorenje. Kakor znano, rabijo Švicarji za sirišče telečji želodec: tega sesekajo in naredijo kepe za določeno množino mleka ali rabijo kar posamezne kose. Sirišče razmočijo v primerni množini kisle siratke. — „Sauer“ imenovane — od preteklega dne in zmes vlijejo s siriščem vred v mleko v razmerju 2 do 3 % njega množine. Rabljena kisl siratka ni že ocet, ampak nasad mlečno-kislinskih in drugih tej vrsti sira potrebnih glivic. V Švici obračajo danes mnogo pozornosti na pravilno hranitev te siratke: obenem dokazuje to, da so sirarji že od nekdaj vsajali mleku za sir čiste nasade, ne da bi znali, da je ravno ta siratka vzrok finega okusa švicarskih, osobito emodolskih trdih sirov in njega prikupljive notranjosti. Vsajene glivice zamorijo delovanje škodljivih,

se pri ugodni toplini v kotlu hitro razvijejo in pomnožijo, ter povzročujejo strjenje mleka in drobljenca, kakor tudi pravilno tvorbo luknjic pri zorenju sira v kleti.

Sirarstvo je velike važnosti za naše kraje in bi bilo prepotrebno bolj obširno govoriti o tej panogi. Vendar to ne spada v to razpravo in zato bom o tem predmetu razpravljal ob kaki drugi priliki.

Anton Pevc.

Vestnik Zadružne zveze.

Nove članice. V članstvo Zadružne Zveze v Ljubljani so bile sprejete naslednje zadruga:

Predloka, hranilnica in posojilnica.

Trbovlje, stavbinska zadruga Lastni dom.

Škofiče, hranilnica in posojilnica.

Buče, kmečka hranilnica in posojilnica.

Marija na Zili, hranilnica in posojilnica.

Obuljen, potrošna kooperativa.

Zadružni pregled.

Nove zadruga. Tekom meseca novembra t. l. so bile vpisane v zadružni register sledeče nove jugoslovanske zadruga.

Na Kranjskem:

Ig (dež. sod. Ljubljana), Kmečka hranilnica in posojilnica na Igu, r. z. z n. z.

Črnuče (dež. sod. Ljubljana), Hranilnica in posojilnica na Črnučah, r. z. z n. z.

Na Štajerskem:

Vitanje (okrož. sod. Celje), Kmečka hranilnica in posojilnica v Vitanju, r. z. z n. z.

Buče (okrož. sod. Celje), Kmečka hranilnica in posojilnica v Bučah, r. z. z n. z.

Ponikva ob juž. žel. (okrož. sod. Celje), Mlekarna na Ponikvi ob juž. žel., r. z. z o. z.

Maribor (okrož. sod. Maribor), Osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje v Mariboru, r. z. z o. z.

Na Primorskem:

Dornberg (dež. sod. Gorica), Vinarska in gospodarska zadruga, r. z. z o. z. v Dornbergu.

Zabčje (dež. sod. Gorica), Mlekarska zadruga v Zabčeh, r. z. z o. z.

Trst (dež. sod. Trst), Gostilniška in kavarnarska zadruga članov N. D. O., r. z. z o. p.

V Dalmaciji:

Rogotin (okrož. sod. Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, r. u. n. n. j.

Omiš (okrož. sod. Split), Uzajamno-pripomočna zadruga „Providnost“, r. s o. j.

Metković (okrož. sod. Split), Neretvanska Kreditna Zadruga, r. s o. j.

Selca na Braču (okrož. sod. Split), Radnička zadruga, r. n. o. j.

Smilčić (dež. sod. Zadar), Srpska zemljoradnička zadruga u Smilčiću, protokolirano udruženje sa neogran. jamstvom.

Luka Šupanjka (okrož. sod. Dubrovnik), Uljarska zadruga, uknjižena na neogran. ničeno jamstvo.

Žrnovo (okrož. sod. Dubrovnik), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, z. u. n. n. j.

Izbrisani sta bili iz zadružnega registra naslednji zadrugi:

Št. Ilj pri Turjaku (okrož. sod. Celje), Kmetijska zadruga, r. z. z o. p. v likvidaciji.

Št. Vidska Gorica (dež. sod. Gorica), Mlekarnica na Št. Vidski Gorici, r. z. z o. p.

Gornjeavstrijske rajfajznovke, katerih je bilo l. 1908 vsega 243, so že močno znižale obrestno mero, bodisi za hranilne vloge, bodisi za posojila. Za hranilne vloge je samo ena hranilnica in posojilnica dajala $4\frac{1}{2}\%$ obresti, 4% obrestno mero je imelo 51 rajfajznovk, $3\frac{3}{4}\%$ odstotno 102, $3\frac{1}{2}\%$ odstotno pa 74 zadrug, 3 hranilnice in posojilnice so dajale celo le 3 odstotne obresti. Nasproti je pa tudi padla obrestna mera pri posojilih, kar je razvidno iz sledečih števil: 6 odstotne obresti od posojil je zahtevala 1 posojilnica, 5 odstotne 4 posojilnice, $4\frac{3}{4}\%$ odstotne 6 posojilnic, $4\frac{1}{2}\%$ odstotne 65 posojilnic, $4\frac{1}{4}\%$ odstotne 85 posojilnic, 4 odstotne 63 posojilnic, $3\frac{3}{4}\%$ odstotne 13 posojilnic in 5 posojilnic je pobiralo celo le $3\frac{1}{2}\%$ odstotne obresti od posojil. — Posojilnice so tako porazdeljene po deželi, da pride povprečno ena posojilnica na dve občini. Skoro vse ondotne zadruga so podvržene reviziji deželnega odbora, ki si prizadeva zadružništvo širiti, a obenem tudi pazi, da se ne širi — prehitro. Povsod se zahteva dokaz, da je zadruga res potrebna, da bi se ne snovale nepotrebne zadruga in da bi premalo pod-

prte zadruge ne dosegale samo neuspehov in s tem spravile v slab glas celo združništvo.

Razprave o združništvu v šolskih knjigah. Na 34. združnem shodu v Reichenbergu se je sklenilo, obrniti se do naučnega ministrstva s prošnjo, da bi se vpeljal zlasti na meščanskih in obrtnih šolah pouk o združništvu. Letos je na 87. združnem shodu v Budjevicah naznanil zastopnik naučnega ministrstva, da za sedaj pouka o združništvu še ni mogoče vpeljati v šole; pač pa se bode to izvelo, ko se bodo za meščanske in obrtne šole izdelale nove knjige, v katere se bodo sprejeli tudi poučni članki o združništvu.

Odlikovanje. Predsednik splošne zveze na samopomoči slonečih nemških pridobitnih in gospodarskih združenj v Avstriji (Šulcejev sistem), Karol Wrabetz, je bil odlikovan z viteškim križem Franc Jožefovega reda.

Mlekarske zadruge na Gornjem Avstrijskem. V tej deželi obstoji 15 mlekarskih združenj, ki so priklopljene centrali v Schärdingu. Izdelujejo samo sirovo maslo. Posnemanje se vrši s pomočjo centrifug. Tekom 6 let so dobile te mlekarske zadruge 62.000 kron državne in 27.000 kron deželne podpore. Lansko leto je centrala sklenila sledeče ukrepe, da se izboljša kakovost sirovega masla:

1. Redne poskušnje o nesnagi.
2. Premije hlevarjem, ki so na podlagi poskušanj o nesnagi oddajali le mleko, ki je bilo brez napak.
3. Premije posestnikom živine za napravo domačih hladilnic in nabavo filtrirkega orodja.
4. Premije za maslarje.
5. Ako se kakovost masla graja, se odpiše cena na podlagi resničnega izkupička.
6. Plačevanja masla po kakovosti.
7. Ustanovitev posebnega zaklada za pospeševanje izboljšavanja masla.
8. Nepretrgano poučevanje s številnimi predavanji in prirejanjem tečajev za umno molžo.

Gospodarske drobtine.

Uvoz konj na Nemško. Po uradnih podatkih se je l. 1908 v Nemčijo uvozilo 119.000 konj iz drugih držav v vrednosti 85 milijonov mark. Največ konj je bilo vprežnih, med njimi 43.300 lahkih v vrednosti 18 milijonov mark in 48.500 težkih v vrednosti 52 milijonov mark.

Povprečna cena za lahkega konja je bila 440, za teškega 1170 mark. Lahkih konj je došlo največ z Ruskega in Holandskega, težkih iz Belgije in Danskega. Žrebcev plemenjakov je bilo v tujini nakupljenih 267, nad polovico v Belgiji, in je eden povprečno stal 4080 mark.

Žetev traja na vsej zemlji celo leto. V Avstraliji dokončajo žetev v januarju in pričenjajo v Novi Zelandiji, na Čilskem in nekaterih rodovitnih pokrajinah Južne Amerike; v februarju in marcu v Egiptu in Indiji; v aprilu v Siriji, na Cipru, v Mali Aziji; v maju v osrednji Aziji, na Kitajskem, Japonskem, v Alžiru in Maroku; v juniju v južnih delih Združenih držav, Kaliforniji, na Španskem, Portugalskem, v Italiji, na Ogrskem, Turškem, Rumunskem, v južni Rusiji, na Bolgarskem ter južnem Francoskem; v juliju na ostalem Francoskem, v severni Ameriki, Avstriji, Švici in Nemčiji; v avgustu v Belgiji, na Nizozemskem in Danskem; v septembru na Škotskem, Švedskem, in Norveškem; v oktobru na severnem Škotskem in v severni Ameriki; v novembru v južni Afriki, Peru in severni Avstraliji, in slednjič v decembru v Argentini in južni Avstraliji.

Književnost.

Predpisi o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih. Društvo „Pravnik“ v Ljubljani je izdalo v XIII. in XIV. zvezku 6. knjižico „poljudne pravne knjižice.“ Knjižica obsega predpise o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih, uredil jo je dr. E. Volčič, sodni svetnik v Novem mestu, ter ni dvoma, da bo, kakor njene prednice, v našem narodu jako pripomogla za točno spoznavanje veljavnih pravnih določil. Knjižica stane samo 80 h in se dobiva po knjigarnah in pri omenjenem uredniku. Kakor smo poizvedeli, izide kmalu po Novem letu čez 500 strani obsežna knjiga istega urednika „Zakoni o nespornem sodstvu“, v kateri bodo predpisi o notarskem redu, o zapuščinskih stvarih in civilnosodnih depozitih, z vsem, kar je s temi predpisi v zvezi. Knjiga bo vezana veljala 6 K, do 15. januarja 1910. pa jo dobe naročniki za 5 K 26 h, ako ta znesek pošljejo kar društvu Pravniki v Ljubljano.

PREGLED

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov
za mesec november 1909.

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Artiče	5600	97	5919	85	11520	82	3516	75	4065	—	1800	—	330	—	209
Ambrus															
Alttag															
Banj	14837	22	14686	64	29523	86	4520	21	40	—	24226	49	2867	81	90
Bajagič	2337	80	5160	—	7497	80	—	—	—	—	260	—	2307	20	229
Baška	16140	83	16393	80	32534	63	10439	72	4003	07	1540	—	—	50	204
Bled	20132	83	19309	89	39442	72	14420	—	14197	50	4803	05	1200	—	234
Bloke	17752	60	15508	29	33260	89	10806	—	3027	27	4190	—	5490	80	353
Boljun	1293	16	515	70	1808	86	380	—	300	—	200	—	436	88	123
Boljunec	2819	80	3352	—	6171	80	300	—	1710	63	1600	—	1973	40	365
Borovnica	23177	19	17837	70	41014	89	7815	—	8887	—	8800	—	1730	—	351
Boštanj	2408	91	2430	—	4838	91	2270	—	100	—	230	—	—	—	107
Bučka	10875	01	7959	81	18834	82	8995	80	5492	33	2415	—	1640	—	284
Bobovišče - Brač	867	38	1216	19	2083	57	197	—	100	—	40	—	20	—	53
Bogomolje	1674	88	1400	—	3074	88	400	—	—	—	1400	—	1232	—	48
Barban															
Belapeč															
Beram	4717	10	3699	26	8416	36	1194	30	645	46	200	—	204	93	—
Blagovica	7803	23	5714	60	13517	83	7570	—	1184	32	3522	34	—	—	225
Boh. Bistrica	51322	39	4299	19	93521	58	30061	—	12498	83	29680	—	—	—	155
Borovnica	13325	16	12457	96	25783	12	2064	—	1646	44	1040	—	—	—	89
Cirknica	46872	22	41661	30	88533	52	21801	51	26143	27	14910	—	5906	—	647
Cerklje															
Celje															
Cerklje pri Krš.	9853	56	9509	34	19362	90	5206	—	7555	30	3030	—	580	—	228
Cirkovce	99386	47	98795	95	198182	42	57681	90	41725	27	31715	—	6170	—	—
Črna gora	4155	46	3710	19	7865	65	3438	92	1945	16	675	15	580	—	130
Črni vrh	11560	28	11007	95	22568	23	1052	71	1473	94	6922	49	5777	95	230
Češnjica	10795	15	9736	26	20531	41	5932	—	2479	—	7200	—	200	—	211
Čatež	12469	66	14837	24	27306	90	3326	—	1011	55	11400	—	700	—	180
Čitluk															
Črmošnjice															
D. M. v Polju	8248	24	5260	02	13508	26	6598	50	2905	40	2340	—	1160	—	131
Dicmo - Donje	35568	05	35155	59	70723	64	8300	—	6294	08	7610	—	7093	—	238
Dobje	3860	90	3747	02	7607	92	2986	—	940	32	320	—	200	—	58
Dobova	2098	96	1231	95	3330	91	420	—	650	—	540	—	200	—	151
Dobrepolje	39562	48	40894	44	80457	42	17739	92	29177	98	10607	44	16473	62	+3
Dobrinj	21876	29	21620	78	43497	07	7906	—	7294	20	4088	51	2640	—	435
Dobrova	3463	88	3503	09	6966	97	3425	96	2562	37	200	—	—	—	35
Dobrna	5900	23	5560	06	11460	29	1940	—	4737	13	160	—	290	—	146
Dol	4873	20	4944	50	9817	70	4317	—	1354	—	1000	—	—	—	68
Dolsko	1463	50	2887	69	4351	19	1054	—	1145	—	242	35	300	—	67
Domžale	8301	54	22057	88	30359	42	2900	60	3171	73	11860	—	4930	—	329
Draga	3894	75	4548	99	8443	74	2191	—	2520	—	1960	—	460	—	113
Dračevica	84022	71	83729	84	167752	55	29182	15	27347	67	21272	21	23897	42	58
Dubrovnik	78044	52	78699	97	156744	49	31848	—	24428	88	18741	49	21832	—	213
Dragatuš	895	21	570	77	1465	98	890	—	446	77	120	—	—	—	33
Dob	1509	30	1883	83	3393	13	1478	—	410	—	670	—	—	—	61
Dobrova pri Kr.	3028	15	3734	95	6763	10	3027	75	232	24	—	—	—	—	31

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Drniš															153
Fara	6547	40	5668	72	12216	12	5220	—	2347	16	540	—	200	—	234
Frankolovo	9424	93	7586	76	17011	69	1710	41	5303	84	600	—	317	55	77
Gore nad Idrijo	2025	19	2660	92	4686	11	1014	—	550	—	100	—	800	—	347
Gorje	12831	67	12673	05	25504	72	5487	—	7810	42	1729	13	2900	—	71
Gor. Logatec	4973	45	5695	15	10668	60	4947	—	2190	22	900	—	—	—	71
Gozd	606	50	2410	—	3016	50	90	—	710	—	300	—	—	—	71
Gradac kod Ma-karska h. p. b	711	02	1314	29	2025	31	—	—	1186	—	—	—	—	—	74
Gradac kod Ma-karske	11212	65	11083	61	22296	26	821	—	2120	27	6963	88	9086	—	193
Gornjigrad	21559	85	18610	91	40170	76	20283	58	1486	25	1110	—	1140	—	76
Gdinj															
Hinje	2848	16	3387	81	6235	97	2402	—	2303	88	—	—	400	—	42
Horjul	19819	29	18624	65	38443	94	5043	06	8138	45	2474	46	6658	45	374
Hrenovice	11296	49	8089	60	19386	09	5395	—	580	44	7470	—	4557	81	392
Hajdina	4245	71	3815	76	8061	47	2270	—	509	70	280	—	1560	—	112
Idrija	57440	95	54823	62	112264	57	14244	25	4316	28	45867	11	4226	16	227
Ig	14110	96	14939	20	29050	16	8600	—	4819	96	6036	10	3130	—	384
Imotski	982	—	1254	10	2236	10	862	50	427	60	20	—	18	20	125
Izlake	22577	78	28580	52	51158	30	12522	—	4345	14	14130	—	800	—	227
Igrane															
Jarenina	5048	31	5941	36	10989	67	1966	—	2607	36	2277	—	2842	92	199
Jesenice	14862	64	3257	82	28120	46	9330	82	4891	37	200	—	626	17	198
Kaštel Gomilica	7082	57	8254	21	15336	78	965	—	62	—	2560	20	5222	52	72
Kaštel-Buje	805	35	313	18	1118	53	176	38	287	—	—	—	187	84	
Kotor	220495	15	220056	18	440551	32	70486	—	66512	38	34068	54	22886	72	—
Kandija	108688	44	107316	19	216004	63	51542	66	36020	02	55183	—	40776	73	2114
Kaštelir	66060	11	66047	45	132207	56	28103	—	14273	55	25471	—	15378	—	231
Kočevje	2570	20	1505	75	4075	95	1815	—	283	38	1120	—	336	88	35
Koljane	10443	18	9048	15	19491	33	430	—	19	—	5725	95	5518	24	206
Komenda	7642	58	10105	94	17748	52	4909	55	7442	80	2480	—	527	59	163
Koprivnica	3566	49	3510	—	7076	49	2486	61	50	—	460	—	520	—	69
Kranj	131599	25	136724	13	268323	38	41655	11	16637	11	74124	47	26206	28	153
Krka	9049	15	9503	17	18552	32	6200	—	4237	03	—	—	3100	—	156
Kršan	1995	26	1845	27	3840	53	1415	—	290	—	451	20	420	91	185
Kruševo	29782	31	28994	44	58776	75	803	93	—	—	400	—	—	—	223
Krivodol	554	30	—	—	554	30	30	80	—	—	—	—	230	—	91
Karojba	745	71	650	—	1395	71	550	—	400	—	250	—	120	—	135
Kranjska gora	6596	02	9235	26	15831	28	5802	15	7646	68	1400	—	240	—	342
Kropa	10137	06	12220	70	22357	76	9078	26	6639	18	98	—	—	—	34
Konjice	11988	85	14427	17	26416	02	10631	86	4827	17	1600	—	156	—	127
Križevci	179729	23	169798	55	349527	78	104621	42	103687	30	59801	—	19730	—	436
Kaštel-Stari															
Korte															
Koprivnik															
Kozice															
Kanfanar															
Kamnik	89056	12	90291	45	179347	57	43805	60	30444	93	26177	06	9401	86	—
Knežak	12331	54	17111	55	29443	09	4440	—	5888	22	9060	—	200	—	395
Lanišče Istra	23397	15	23679	40	47076	55	8234	—	1000	—	16600	—	500	—	44
Laporje	1679	85	2409	04	4088	89	802	—	1456	91	850	—	—	—	40
Leskovec	8257	81	8186	56	16444	37	2553	—	3361	92	1802	—	2637	—	445
Leše	2341	25	2512	65	4653	90	2120	—	1370	35	270	—	—	—	26
Laško	5284	93	5019	12	10304	05	3090	—	4033	61	930	—	1740	—	330

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Ljubljana, lj. pos.	24226	1385	2403883	35	4826497	20	335342	13	330804	42	358021	60	275053	93	2601
Ljubljana, vzaj. podp. društvo	731563	26	733860	30	1465423	56	94696	83	108733	48	39913	57	19536	11	—
Ljubno	17868	58	21760	27	39628	85	12494	—	7944	82	2600	—	5200	—	167
Livade	19376	21	16805	51	36181	72	10238	73	13347	13	3327	44	7974	28	306
Lukovica	2829	58	2337	23	5166	81	1836	—	920	—	1410	—	600	—	—
Loški potok															
Ljubljana, obrt. kreditna zadr.															
Lovreč															
Lanišče Istra															
Leskovic	2902	47	3071	44	5973	91	881	02	330	—	2741	44	481	16	90
Loka pri Zid. m.	3094	50	2408	69	5503	19	2685	10	370	—	1000	—	153	02	56
Medulin	4040	56	4651	35	8691	91	2290	14	1095	78	1427	70	1435	46	401
Mengeš	28197	15	22485	23	50678	38	14830	—	7197	91	3035	—	1300	—	473
Mokronog	18591	84	20610	42	39202	26	1577	06	5431	87	1340	—	6905	—	251
Maribor Sp. Lj. P.	69565	62	68336	37	137901	99	37516	13	12313	05	34520	—	3892	—	—
Mirlovič-Zagora															
Maribor H. p. k. m.															
Marenberg															
Makarska															
Mali Prolog	444	40	600	—	1444	40	—	—	—	—	—	—	390	—	70
Makole	27558	56	15754	51	43313	06	11175	77	6920	96	2320	—	3124	50	—
Mali Lošinj	111492	64	107890	49	219383	13	55071	20	69092	19	28426	—	25294	35	426
Mirna	1992	58	1935	75	3928	33	1926	—	221	50	1700	—	—	—	49
Moravče	19746	12	11432	74	31178	86	15420	30	2589	03	3800	—	2880	—	—
Mošnje	1725	54	295	43	2020	97	690	—	289	35	—	—	—	—	139
Mozirje	9782	18	8644	78	18426	96	5952	—	90	—	450	—	3720	—	111
Mirna peč	5815	02	4096	28	9911	30	2745	40	3971	—	100	—	1053	—	56
Naklo	10072	43	10008	27	200080	70	1744	89	1210	—	8700	—	108	—	87
Nova cerkev	2814	90	2420	—	5234	90	2814	90	1020	—	1400	—	—	—	35
Nerezine	131101	66	130594	57	261696	23	69428	56	62598	18	30988	24	16925	40	154
Otok kod Sinja	5120	16	4721	—	9841	16	2960	—	—	—	2321	—	1809	—	125
Orehova vas															
Omišalj	13532	44	9792	45	23554	18	7344	86	8286	31	1234	—	2836	10	182
Osilnica	1950	—	—	—	1950	—	1950	—	1950	—	—	—	—	—	10
Polzela	5235	78	3877	01	9112	79	5069	—	3075	—	800	—	60	—	65
Petrovče	2989	51	5689	13	8678	64	1891	30	3940	—	300	—	—	—	72
Pišece	7095	06	5492	—	12587	06	2775	—	4030	—	1100	—	—	—	108
Planina-Studeno	6209	50	3880	60	10090	10	3035	—	1512	98	2285	—	50	—	190
Pločice-Konavlje	91715	02	91457	61	183172	63	118023	58	15036	40	134955	—	25162	84	112
Podbabje	1763	58	2200	—	3963	58	—	—	2200	—	—	—	926	—	430
Polhov gradec	6282	59	5965	92	12248	51	3379	—	1323	40	1540	—	—	—	166
Poljane	40228	62	43534	34	83762	96	8808	01	8138	64	31700	—	10828	49	446
Pomjan	4986	67	4598	17	9584	84	1535	—	787	60	3060	—	1216	—	—
Postojna	13236	67	12969	90	26206	57	8593	—	650	—	4310	—	530	—	111
Ponikva	2960	77	3160	05	6120	82	2855	—	1089	75	60	—	55	—	75
Sp. Polskava	2005	72	1247	54	3255	26	1192	—	736	30	500	—	212	—	81
Preddvor	8801	42	6572	61	15374	03	4410	—	5877	62	500	—	700	—	105
Preska	6089	81	7842	75	13932	56	4190	—	570	—	750	—	1742	—	+1
Prihova	2592	74	2382	10	4974	84	2445	—	1180	—	300	—	100	—	69
Prosek	3708	37	4720	38	8428	75	909	60	850	—	4302	08	2176	—	484
Punat	12209	62	14134	36	26343	98	9390	—	6566	—	450	—	300	—	89
Podčetrtek	5209	73	4710	—	9919	73	4784	62	—	—	300	—	—	—	55
Poljčane	3833	82	3301	04	7134	86	2456	—	1810	79	1400	—	183	—	91
Podzemelj	432	87	5	—	437	87	420	—	—	—	—	—	—	—	41

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Polzela															
Preska															
Prihova															
Punat															
Prosek															
Plan. p. Rakeku															
Ponikva															
Pazin															
Predloka	1931	33	1251	05	3182	38	584	40	21		1090	—	680	—	60
Proložac	1907	74	1448	02	3355	76	—	—	146	72	—	—	1114	—	440
Rab.	9445	27	9877	58	19322	85	4679	—	5954	68	3906	68	3702	31	571
Radeče	16484	29	21358	52	37842	81	10326	70	9930	18	10784	75	2813	39	528
Ribnica	36611	50	73917	—	110528	50	18024	31	27695	25	30504	—	17700	—	415
Rovte	19878	35	22629	50	42507	85	3473	—	9074	25	9895	47	4567	82	235
Radovica	1287	54	2047	35	3334	89	605	—	1031	95	1010	—	—	—	108
Reka koč	596	55	3451	36	4047	91	520	—	50	—	3400	—	60	—	27
Rajhenburg	3516	78	3107	09	6623	87	2407	44	909	34	1940	—	155	—	174
Rečica	21053	15	22921	49	43954	64	4836	—	6878	47	9800	—	6302	50	418
Rob.	13842	46	11074	29	24916	75	5584	45	214	79	1320	—	5000	—	234
Rogoznica	3380	32	3510	76	6891	08	829	—	1389	47	3048	05	1550	33	136
Rova	7275	71	6669	30	13945	01	6986	—	1259	13	200	—	200	—	239
Stoperce	871	13	1451	—	2322	13	642	—	—	—	1450	—	120	—	57
Sliv. pri Marib.	5294	98	5566	50	10861	48	3189	—	3522	74	2035	—	1800	—	101
Spodnji log	571	79	1054	14	1625	93	540	—	154	14	500	—	—	—	22
Selca p. Škof.	11262	80	8445	86	19705	66	5533	—	4491	36	3660	—	2900	—	352
Senožeče	4486	86	3904	08	8390	94	2600	—	200	—	1000	—	840	—	356
Sevnica	33954	62	34046	67	68001	29	8076	—	17940	48	14630	—	2223	60	2169
Slatina	143357	44	146085	02	292666	46	77764	87	63688	27	22080	—	16604	—	939
Slivnica pri Celju	2982	94	2895	—	5877	94	1518	—	1560	—	—	—	250	—	57
Smlednik	14534	83	14455	48	28990	31	7986	—	952	33	4200	—	200	—	160
Split	59970	68	59877	77	119848	45	25249	53	1487	—	19311	54	—	—	54
Srednja vas	8551	91	15183	13	23735	04	6040	—	7211	29	2580	—	1240	—	428
Stara Loka	7771	62	6519	57	14291	19	5510	65	5416	67	1000	—	—	—	—
Studenci, Štaj.	12600	20	12586	30	25186	50	932	34	600	33	1400	—	4850	87	122
Sutivan	4491	04	3761	77	8252	81	52	—	85	58	300	—	1819	44	135
Sv. Ema	2868	70	2480	52	5349	22	1636	—	648	—	1800	—	721	13	285
Sv. Ivan p. Trstu	31366	32	33053	34	64419	66	14854	78	6312	38	2064	—	3075	—	413
Sv. Jakob ob S.	19469	90	19081	10	38551	—	3135	90	6258	05	7570	—	2450	—	196
Sv. Jur. j. žel.	34030	76	31756	01	65786	77	19566	40	8777	98	13275	10	1179	72	348
Sv. Križ (Kastav)	12446	—	12627	64	25073	64	9188	70	1731	75	1080	—	3050	—	131
Sv. Križ p. Kost.	22819	63	18528	90	41348	53	3960	—	1983	51	16366	—	15050	38	+1
Sv. Kunigunda	54203	40	53837	72	108041	12	1481	30	1820	91	52000	—	241	63	96
Sv. Lovrenc v Dr. polju	4138	46	3084	42	7222	88	1749	62	1830	—	300	—	184	—	68
Sv. Bolfenk v Sl. goricah	3151	97	3184	—	6335	97	3082	77	440	—	1240	—	—	—	25
Svetinje	881	46	1320	—	2201	46	866	23	70	—	250	—	—	—	41
Svečina	4207	90	4019	10	8227	—	1217	42	1917	11	1600	—	400	—	23
Sv. Benedikt.	7019	60	5583	60	12603	20	5291	86	2207	16	2280	—	1142	—	256
Sv. Bolfenk n. K.	1137	75	2282	99	3420	74	280	—	281	92	2000	—	150	—	58
Stara cerkev	4673	40	5900	11	10573	51	4663	64	1123	33	750	—	—	—	66
Sorica	592	11	1676	26	2268	26	300	—	667	53	—	—	40	—	66
Staritrq															
Sv. Lucija k.															
Oprtalj	14699	12	14087	59	28786	71	1530	—	2000	—	12908	44	—	—	145
Sinčaves	13884	56	16304	57	30199	13	6629	—	6466	42	5592	—	5089	—	717

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Sv. Križ p. Litiji															
Selca na Braču .	18439	09	16707	04	35146	13	3595	23	5626	25	1356	67	1668	—	244
Sv. Lenart . . .	25966	07	23988	42	49954	49	19222	77	8281	78	5625	—	4381	85	2041
Sv. Peter v S. d.	2548	98	3823	40	165664	10	2081	—	1310	—	1500	—	385	—	64
Sl. Gradec . . .															
Spod. Polskava .															
Starilog															
Stari trg pri Ložu															
Studenca, Dalm.															
Sv. Vincenat . .															
Sv. Nedelja . . .															
Sv. Trojica . . .															
Sv. Križ pri Trstu	3703	43	3568	04	7271	47	286	—	556	46	3005	—	301	10	113
Sv. Peter pri No-															
vem mestu . . .	2279	73	5472	85	7752	58	1000	—	802	—	4660	—	160	—	106
Sv. Petar u Šumi	1781	31	984	28	2765	59	1540	—	800	—	183	24	170	—	81
Sv. Lovrenc . . .	10053	48	12100	—	22153	48	10036	—	100	—	2000	—	—	—	38
Svetinje	4435	21	4241	70	8676	91	240	—	200	—	4040	—	—	—	35
Št. Ilj p. Turj. .	15968	22	13631	05	29599	27	3633	—	3670	76	5922	—	6790	51	337
Št. Janž (Dolenj.)	4211	94	2514	54	6726	48	1777	49	1823	18	590	—	359	—	161
Št. Janž na Dr. p.	6440	05	3751	23	10191	28	3625	—	1619	77	2100	—	640	—	93
Št. Jernej	32001	56	22041	26	54042	82	16897	—	—	—	10500	—	5467	90	14
Št. Jurij p. Kr. .	8965	01	7364	55	16329	56	4594	53	1607	91	8651	17	1458	78	449
Št. Lambert . . .	3501	80	3435	—	6936	80	3500	60	635	—	—	—	—	—	31
Št. Peter n. K. . .	41065	13	37114	53	78179	66	8397	72	10219	13	26278	—	13762	34	540
Št. Vid pri Zatič.	32319	66	39210	07	71529	73	12108	—	12809	63	16270	—	—	—	442
Št. Vid p. Grobel.	1401	01	1032	17	2433	18	1353	60	150	—	80	—	36	—	48
Škofja Loka . . .	16265	—	15411	85	31676	85	9670	—	4467	53	2400	—	2942	—	—
Šmartno p. Litiji	23192	38	19888	66	43081	04	11546	—	8633	97	6434	50	1500	—	286
Šmartno p. Šm. g.	6506	64	6671	19	13177	83	2683	70	1351	19	800	—	3800	—	64
Št. Vid p. Vipavi	4534	98	4822	91	9357	89	990	20	402	—	3100	—	80	—	98
Šmarjeta	5116	64	4616	24	9732	88	850	74	2105	—	2510	—	230	—	115
Šebrelje	4321	88	4698	20	9020	08	2504	—	1238	30	1884	66	348	64	127
Št. Ilj pri Velenji															
Šmarje															
Št. Lovrenc nad															
Mariborom . . .															
Šmartin na Paki															
Št. Ilj. pri Velenju															
Št. Vid n. Ljub.															
Škocijan															
Št. Jurij ob j. žel.															
Škale															
Št. Jurij p. Kum															
Št. Rupert	11196	27	11162	93	22359	20	4875	18	4873	88	5300	—	2378	09	—
Šibenik															
Štokovci															
Šturije	12507	65	13121	25	25628	90	4750	80	3124	09	6304	—	5679	57	353
Šmartno p. Kran.	23504	12	22722	28	46226	40	5665	—	3671	66	16700	77	17300	87	152
Trebelno	10980	71	8856	55	19847	26	7454	56	6649	62	2015	—	3205	—	294
Tinjan	2392	75	1660	—	4052	75	790	—	300	—	1360	—	1505	—	248
Tomaj	8045	91	6988	62	218863	96	6790	80	4711	77	2185	—	530	—	594
Tomislav	5648	15	5082	22	10730	37	2552	—	2300	—	1800	—	560	—	—
Trilj	40909	80	38317	58	79227	38	20425	23	4405	11	8213	—	18561	84	803
Trnovo	64515	36	44372	76	108888	12	28607	46	17285	75	25169	21	7122	43	856
Tržič	4998	87	3841	—	8839	87	3090	—	3461	73	300	—	—	—	202

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Trebnje Dolenj.															
Trebnje	5612	39	4491	42	10103	81	4473	60	1034	66	420	—	735	—	—
Tržišče	2519	57	4230	93	6750	50	1580	—	2100	—	200	—	42	40	142
Tučepi	2375	01	2178	83	4553	84	1180	—	998	37	424	62	—	—	48
Trata	1456	40	1228	63	2685	03	1456	—	1199	—	—	—	—	—	16
Velikovec	47044	80	32353	90	79398	70	8446	—	14596	17	16500	—	5247	16	637
Velke Lašče	36649	89	44089	51	80739	40	13259	67	11427	69	17676	—	6027	99	+6
Videm	3657	54	3816	47	7474	01	3106	—	3086	75	710	—	383	35	199
Vipava	32810	83	29461	41	62272	24	11266	82	13445	70	11020	—	11630	—	1268
Višnja gora	40754	71	39121	44	79876	15	18177	26	9595	75	19926	—	9854	16	650
Višnjan	720	—	605	10	1325	10	120	—	250	—	—	—	—	—	50
Vodice	4886	66	3896	10	8782	76	3363	80	1242	40	350	—	300	—	155
Vodice (Dalm.)	6629	43	7196	38	13826	21	2933	64	1870	13	3481	61	2838	97	+2
Vojsko	1418	68	1203	38	2622	06	946	72	676	94	—	—	450	76	48
Vrbnik	8441	31	7844	39	16285	70	5718	—	3735	53	1030	—	560	—	377
Vrhnika	22108	75	22080	73	44189	48	13458	—	12466	26	6200	—	406	—	—
Vič	1343	38	1774	33	3117	71	944	—	251	27	800	—	16	—	44
Velika nedelja	1694	77	2211	94	3906	71	1612	—	450	—	1760	—	—	—	6
Vače															
Vabriga															
Vinjani															
Vrvari															
Vel. Lošinj															
Vrlika	150069	63	148888	66	298959	29	3104	—	—	—	71299	41	28858	32	480
Vurberg	1687	85	2158	52	3846	37	1460	—	532	30	226	—	160	—	65
Zibika	7771	33	7976	90	15748	23	1630	—	6230	—	—	—	16	—	92
Zatičina	5841	87	3896	—	9737	87	1680	—	1493	—	—	—	100	—	77
Zagorje ob Savi															
Zagradec															
Zrenj															
Zaostrog	17023	69	17721	88	34745	57	14554	—	825	—	1361	21	1234	26	269
Zg. Besnica	2664	80	2922	—	5566	80	2460	—	122	—	1100	—	200	—	—
Zg. Tuhinj	5801	75	4313	99	10115	74	2931	—	2324	73	1880	—	1300	—	202
Zreče	6358	54	6499	31	12857	85	3730	—	2861	33	—	—	2500	—	30
Žiće	6834	19	6590	74	13424	93	4602	44	2390	—	340	—	540	—	76
Žiri	17706	63	15388	43	33095	06	14894	80	10943	87	4270	—	2450	—	296
Žminj	3608	69	2546	96	6155	65	500	—	177	40	2263	16	2695	95	332
Žužemberk	11385	01	10338	66	21723	67	4180	—	6321	67	2775	—	2506	40	—
Živogošče	349	20	350	—	699	20	141	—	350	—	—	—	20	—	49
Veliki Lošinj	2074	16	2660	57	5434	73	390	—	1000	—	1436	—	356	—	106

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu pri Zatičini,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva.	K
Posojila	308 283 89
Tekoči račun z zvezo	311 955 —
Inventar premični	135 59
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Naložen denar	100 344 70
Gotovina 31. decembra 1908	10 381 82
Skupaj	732 101 —
Pasiva.	K
Deleži	878 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	713 118 18
Rezervni sklad z obrestmi	15 376 84
Čisti dobiček	2 727 98
Skupaj	732 101 —
Denarni promet	K 1,015 771 02
Stanje članov začetkom l. 1908	419
Prirastlo	33
Odpadlo	13
Stanje koncem l. 1908	439

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Vipavi,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva.	K
Posojila	1,143 126 52
Inventar premični	153 06
Inventar nepremični	23 286 14
Zaostale obresti posojil	35 111 27
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Delež pri „Unionu“	1 000 —
Delež pri „Ljudski posoj.“	4 —
Delež pri „Zadružni tisk.“	500 —
Rezervni sklad	56 954 95
Gotovina 31. decem. 1908	9 036 39
Skupaj	1,270 172 33
Pasiva.	K
Deleži	2 518 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	914 223 62
Tekoči račun z zvezo	289 760 —
Predplačane obresti posojil	2 705 23
Rezervni sklad z obrestmi	56 954 95
Čisti dobiček	4 010 53
Skupaj	1,270 172 33
Denarni promet	K 1,262 597 53
Stanje članov začetkom l. 1908	1229
Prirastlo	45
Odpadlo	15
Stanje koncem l. 1908	1259

Izvešče i obračun

Društvo za štednjo i zajmove v Tinjani,

reg. zadr. sa neog. jamstvom,
s koncem meseca decembra 1908

Aktiva.	K
Gotovina 31. dec. 1908	563 86
Zajmovi kod zadrugara	65 338 99
Tekući račun za sumpor i galicu	896 03
Zadružni dio kod Zveze	1 000 —
Od int. dio koji spada na god 1908	6 606 57
Razni povrat troškovi	514 68
Inventar tisk. po odbitku 50 %	65 74
Inventar pokr. po odbitku 10 %	132 76
Skupa	75 118 63
Pasiva.	K
Zadružni djelovi	1 040 —
Uloži i posude sa kapit. inter.	70 975 79
Rezervni fond	2 917 92
Čisti dobitak	184 92
Skupa	75 118 63
Novčani promet	K 49 861 62
Stanje članov začetkom g. 1908	267
Pristupilo	2
Izstupilo	10
Stanje koncem g. 1908	259

Računski zaključak

Društva za štednjo i zajmove u Staromgradu,

reg. zadr. sa ogranič. jamstvom,
s koncem meseca decembra 1908.

Aktiva.	K
Zajmovi	170 575 07
Tekući račun s svezom	545 370 —
Inventar pomični	511 79
Zaostale kamate zajmova	3 202 62
Dio kod „Zadružne zveze“	1 000 —
Dio kod Ljudske Posujil	4 —
Ulož. kod C. kr. pošt. šted	124 07
Prihrana	10 576 74
Gotovina koncem g. 1908	17 553 99
Skupa	748 918 28
Pasiva.	K
Djelovi	32 620 —
Uloži na štednjo s kapitali- zovanimi kamata	700 507 94
Predplaćene kamate zajm.	582 24
Rezervna zaklada	10 576 74
Čisti dobitak	4 631 36
Skupa	748 918 28
Novčani promet	K 902 561 77
Stanje članov začetkom g. 1908	278
Pristupilo	21
Izstupilo	7
Stanje koncem god. 1908	292

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu nad Ljubljano,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva.	K
Posojila	116 673 38
Tekoči račun z zvezom	187 670 —
Inventar premični	609 87
Zaostale obresti posojil	420 35
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Prehodni zneski	403 37
Blagajna	1 624 28
Skupaj	308 401 25
Pasiva.	K
Deleži	416 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	299 172 61
Predplaćane obresti posojil	219 60
Izposojila	19 93
Rezervni sklad z obrestmi	940 02
Tekoči račun s člani	6 431 52
Čisti dobiček	1 201 57
Skupaj	308 401 25
Denarni promet	K 898 794 68
Število članov začetkom l. 1908	80
Prirastlo	27
Odpadlo	3
Stanje koncem l. 1908	104

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Zgornjem Tuhinju,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908

Aktiva.	K
Posojila	76 466 61
Tekoči račun z zvezo	184 644 —
Inventar premični	70 01
Zaostale obresti	520 58
Delež pri Zadružni zvezi	1 000 —
Delež pri Kitaraskem društ. v Domžalah	100 —
Delež pri Ljudski posojil	4 —
Gotovina 31. decembra 1908	3 573 98
Skupaj	266 379 18
Pasiva.	K
Deleži	380 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	262 405 40
Predplać obresti izposojil	170 58
Rezervni sklad z obrestmi	3 017 36
Čisti dobiček	405 85
Skupaj	266 379 18
Denarni promet	K 251 475 18
Stanje članov začetkom l. 1908	186
Prirastlo	8
Odpadlo	4
Stanje koncem l. 1908	190

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Trebelnem,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva	K
Posojila	110 428 75
Naložen denar	68 040 —
Inventar	527 49
Zaostale obresti posojil	3 555 63
Vrednost tiskovin	59 29
Vrednost kolekov	35 48
Delež Zadruž. zvezi v Ljub.	1 000 —
Delež pri Ljudski Posojil.	4 —
Gotovina 31. decem. 1908	6 094 87
Skupaj	189 745 51

Pasiva	K
Deleži	560 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	186 403 26
Rezervni zaklad z obresti	2 674 29
Čisti dobiček	107 96
Skupaj	189 745 51

Denarni promet	K 302 122 77
Stanje članov začetkom l. 1908	268
Prirastlo	21
Odpadlo	9
Stanje koncem l. 1908	280

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Tomišlju,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva	K
Posojila	124 549 12
Tekoči račun z zvezo	89 100 —
Inventar premični	61 92
Zaostale obresti posojil	6 993 40
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Delež pri Zadružni tiskarni	500 —
Obresti istega	110 —
Delež „Unionu“	500 —
Delež pri Ljudski posejil.	4 —
Gotovina 31. decem. 1908	5 492 06
Skupaj	228 310 50

Pasiva	K
Deleži	634 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	220 416 62
Predplačane obresti posojil	631 95
Rezervni zaklad z obresti	5 555 72
Čisti dobiček	1 072 21
Skupaj	228 310 50

Denarni promet	K 213 458 10
Stanje članov začetkom l. 1908	624
Prirastlo	16
Odpadlo	6
Stanje koncem l. 1908	634

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Tomaju,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva	K
Posojila	194 676 73
Inventar premični	355 21
Inventar nepremični	7 124 79
Zaostale obresti posojil	3 479 79
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Zaost. obresti najem. hiše	60 —
Zaostale okresti zemljišča	35 04
Gotovina 31. decem. 1908	2 839 14
Skupaj	209 570 70

Pasiva	K
Deleži	1 136 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	188 296 72
Tekoči račun z zvezo	10 860 —
Predplačane obresti posojil	1 651 30
Rezervni zaklad z obresti	6 672 69
Čisti dobiček	953 99
Skupaj	209 570 70

Denarni promet	K 223 066 26
Stanje članov začetkom l. 1908	522
Prirastlo	46
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1908	568

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Šturtiji,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva	K
Posojila	193 569 51
Tekoči račun z zvezo	14 000 —
Inventar premični	625 89
Inventar nepremični	7 005 37
Zaostale obresti posojil	2 236 66
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Delež pri Ljudski posojil.	4 —
Rezervni zaklad (v vlogah)	7 062 93
Gotovina 31. decem. 1908	5 185 81
Skupaj	230 690 17

Pasiva	K
Deleži	333 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	220 988 56
Predplačane obresti posojil	881 29
Rezervni zaklad z obresti	7 062 93
Čisti dobiček	1 424 39
Skupaj	230 690 17

Denarni promet	K 291 481 43
Stanje članov začetkom l. 1908	293
Prirastlo	48
Odpadlo	8
Stanje koncem l. 1908	333

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Šmartnem na Paki,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva	K
Posojila	113 954 —
Inventar premični	333 80
Zaostale obresti posojil	2 214 87
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Del. pri „Zadr. zv.“ v Celju	100 —
Prehodni znesek	43 55
Gotovina 31. decem. 1908	3 022 01
Skupaj	120 308 23

Pasiva	K
Deleži	611 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	112 806 66
Tekoči račun z zvezo	852 —
Predplačane obresti posojil	842 43
Rezervni zaklad z obresti	4 339 74
Čisti dobiček	856 40
Skupaj	120 308 23

Denarni promet	K 132 284 13
Stanje članov začetkom l. 1908	249
Prirastlo	27
Odpadlo	13
Stanje koncem l. 1908	263

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Šmartnem pri Litiji,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva	K
Posojila	151 900 30
Tekoči račun z zvezo	85 090 —
Inventar premični	201 22
Inventar nepremični	7 184 93
Zaostale obresti posojil	3 053 63
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Gotovina 31. decembra 1908	6 571 21
Skupaj	255 001 29

Pasiva	K
Deleži	536 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	249 353 46
Predplačane obresti posojil	207 49
Rezervni zaklad	3 626 69
Obresti rezervn. zaklada	163 20
Čisti dobiček	1 114 45
Skupaj	255 001 29

Denarni promet	K 411 310 41
Stanje članov začetkom l. 1908	246
Prirastlo	33
Odpadlo	11
Stanje koncem l. 1908	268

Bilanca

Hranilnice in posojilnice
v Šmartnem pri Kranju,reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva. K

Posojila	285 357-72
Tekoči račun z zvezo	4 892 —
Inventar premični	1 111-26
Zaostale obresti posojil	3 470 91
Vrednost kolekov	47-53
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Nepovrjeni uradni stroški	93-09
Gotovina 31. dec. 1908	7 606 14
Skupaj	303 578-65

Pasiva. K

Deleži	456 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	299 953 13
Predplačane obresti posojil	114-48
Pomočna akcija	664-11
Obresti	729-55
Čisti dobiček	1 661 38
Skupaj	303 578-65

Denarni promet K	762 200 12
Stanje članov začetkom l. 1908	95
Prirastlo	21
Odpadlo	2
Stanje koncem l. 1908	114

Bilanca

Hranilnice in posojilnice
Šmarje pri Ljubljani,reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva. K

Posojila	215 106-64
Inventar premični	140-84
Zaostale obresti posojil	2 711-01
Delež pri „Zad. zv. v Ljub.“	1 000 —
Delež pri „Ljud. posojil.“	4 —
Gotovina 31. decembra 1908	127-95
Skupaj	3 314 01

Pasiva. K

Deleži	598 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	205 266-49
Tekoči račun z zvezo	11 050 —
Predplačane obresti posojil	631-01
Rezervni sklad z obresti	3 029-41
Čisti dobiček	1 829-54
Skupaj	222 404-45

Denarni promet K	724 364 67
Stanje članov začetkom l. 1908	278
Prirastlo	32
Odpadlo	11
Stanje koncem l. 1908	299

Bilanca

Ljudske hranilnice in posojilnice
v Škofji Loki,reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva. K

Posojila	83 267-11
Tekoči račun z zvezom	274 120 —
Inventar premični	520-93
Zaostale obresti posojil	699-07
Vrednost tiskovin	50 —
Vrednost kolekov	1 —
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Delež pri „Zadružni tisk.“	2 500 —
V poštini hranilnici	107-32
Gotovina 31. decem. 1908	4 859-83
Skupaj	367 125 26

Pasiva. K

Deleži	376 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	363 203-30
Predplačane obresti posojil	423-35
Rezervni sklad	2 172-22
Čisti dobiček	950 39
Skupaj	367 125 26

Denarni promet K	449 936-69
Stanje članov začetkom l. 1908	77
Prirastlo	15
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1908	92

Bilanca

Kmetijske hranilnice in posojilnice
v Starem trgu pri Ložu,reg. zadr. z neomejen. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva. K

Posojila	494 314-71
Tekoči račun z zvezo	260 220 —
Inventar premični	829-75
Inventar nepremični	21 598 77
Zaostale obresti posojil	8 350-27
Vrednost tiskovin	100 —
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Delnica Union	3 000 —
Delež pri „Ljudski posoj.“	4 —
Terjatve preveč izpl. vlog	815 —
Vrednost kolekov	40 —
Gotovina koncem l. 1908	4 363-92
Skupaj	794 636-42

Pasiva. K

Deleži	1 262 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	775 227-57
Predplačane obresti posojil	1 705-86
Rezervni sklad	15 161-99
Čisti dobiček	1 279 —
Skupaj	794 636 42

Denarni promet K	980 666 92
Stanje članov začetkom l. 1908	603
Prirastlo	29
Odpadlo	1
Stanje koncem l. 1908	631

Bilanca

Hranilnice in posojilnice
v Sorci,reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva. K

Posojila	69 146-41
Tekoči račun s zvezo	62 895 —
Inventar premični	477-18
Zaostale obresti posojil	546-16
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Gotovina 31. decem. 1908	2 659 51
Skupaj	136 724-26

Pasiva. K

Deleži	116 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	133 446-97
Predplačane obresti posojil	65-90
Rezervni sklad	2 400 36
Čisti dobiček	695-03
Skupaj	136 724-26

Denarni promet K	111 144-49
Stanje članov začetkom l. 1908	54
Prirastlo	4
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1908	58

Bilanca

Hranilnice in posojilnice
v Srednjivasi,reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1908.

Aktiva. K

Posojila	269 193-83
Tekoči račun z zvezo	151 602 —
Inventar premični	216-86
Inventar nepremični	1 000 —
Zaostale obresti posojil	10 843 52
Vrednost tiskovin	460 —
Prehodni	2 312-30
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Delež pri „Ljudski posojil.“	4 —
Naložen denar pri drugih denarnih zavodih	133 867-26
Gotovina 31. decem. 1908	6 530-35
Skupaj	576 970-12

Pasiva. K

Deleži	822 —
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	560 884 68
Predplačane obresti posojil	517-48
Rezervni sklad	13 752-12
Čisti dobiček	993 84
Skupaj	576 970-12

Denarni promet K	536 577-11
Stanje članov začetkom l. 1908	406
Prirastlo	7
Odpadlo	3
Stanje koncem l. 1908	410